



ANTONI GAUDÍ

La línia s'enlaira fugissera, corbant graciosament el seu cos, fins a tocar lleument el regne ingràvid; després, vençuda per un tebi abranda-ment, descendeix oposant-se, simètrica, a la seva anterior trajectòria. Heus ací gràficament la paràbola. Crist féu l'assaig. Els qui el seguiren, han repetit mil voltes el mateix camí. És el sèver diari del cristià.

La pedra, ha personificat el drama íntim d'un home: Gaudí. La seva fugissera corba retorna i descendeix, vençuda per un tràgic abranda-ment, fins al pobre llit de l'hospital.

En ell es donà la gran corba i el seu retorn, com una conseqüència. La seva arquitectura, la seva genial constructiva, no ha estat més que un lògic accident. La tragèdia d'uns quants homes ha imposat aquesta doble corba de la pedra. Aquesta arquitectura negativa, engendrada per un intens lirisme, que fuig, esquitllant-se, d'una de les lleis cosmològiques: la gravetat. Mentre les forces físiques llisquen insensiblement, com un doll de mercuri, ella s'escapa ingràvida vers l'infinit.

Aquesta hipèrbole, floreix en el si de cada home que es ressent de la seva mortal condició terrena.

Gaudí és un místic que ens explica el seu dogma en un llenguatge plàstico-didàctico-arquitectònic.

Hem de llegir l'arquitectura del nostre arquitecte.

De la sua uturgència de la pedra, flueix, en les seves formes, aquesta blanca sensualitat que és el centre exacte de la poesia.

Ella és el nostre lloc.

ENRIC TORMO



AL SUD DE L'HIVERN

Després de la sortida del número present, DAU AL SET entrarà en un període intens i més nodrit. Amb els seus setrills de ferro adoptarà una actitud absoluta sota el títol. Camí enllà, sense termes o rodejat d'homes i dones que oblidin la cartolina, sol·licitarà la seva presència una disciplina més exigent que reveli la nostra personalitat vessant de les roques. Ho fem constatar sense simulació de cap mena. El temps ens burxa a l'orella i sempre estem pensant on és la nostra bandera, el to d'unitat damunt fonaments pregonos com si la mar fos un boscam.

Esclati, doncs, un oratge sobre els quatre números apareguts, quatre criatures, la fotografia dels quals ens traiem de la butxaca i blasmem públicament.



DIBUIX INEDIT DE SALVADOR DALÍ

TELEGRAMES

Londres, 21 gener.—Ahir nit, arrecerada al peu del quiosc de la llibreria del Palmerston Restaurant, a la City, una dona miserable, indocumentada, introduïda misteriosament a l'edifici, va infantar un noi a l'esquena del qual van ésser descobertes dues ales multicolors, naixents. La raç radiant del nadó, bellíssima, amb aparences d'irreal no ha pogut ésser captada pels més hàbils dels croquistes de la premsa. S'han rebut instàncies de nombroses famílies londinenques per a afillar-se'l. Sa mare, que viu d'almoines, es nega a tota guisa de protecció i només accepta els òbols humils. S'ha negat també a donar el nom del pare. La multitud contempla el radiant grup maternal amb gran respecte. El fet d'haver tocat soles les campanes del temple de Santa Maria, al Strand, al moment de la naixença dóna a aquest esdeveniment el prestigi aureolat d'un presagi.



Milà, 23 gener.—Ha mort a Catània el famós carboner bicèfal Giuseppe Severo, que acabava de fer els seus quaranta-tres anys. Aquests darrers temps la població l'acusava d'haver pactat amb el diable d'ençà de la mort de la seva mare, i se li atribuïen centenars de malefícis que danyaven confortables famílies. Davant la impossibilitat de trobar ningú que el volgués soterrar, el cos de l'infortunat Severo ha romàs tretze dies insepult en un recó del seu llòbreg magatzem. Les autoritats s'han vist compromeses a intervenir i han obligat a uns individus de tropa a complir el comès. Es diu amb pànic, que tot just el cos del carboner Giuseppe va tocar terra sagrada es va sentir i registrar un terratrèmol, i que dels nínxols i tombes del cementiri en van sortir estranys gemecs i llargues fumeres irrespirables.



Venècia, 8 novembre.—Fa cosa de dues setmanes que a Santa Giustina s'esdevé un cas singularíssim molt comentat per la premsa local. Al carrer Galatti, ben cèntric, un sabatot misteriós apareix i reapareix en circumstàncies ben estranyes al mig del carrer i sense que ningú no gosi reivindicar-ne la propietat. Els milicians del feix local han obligat a provar el sabatot als veïns de la vila sense distincions i es dóna el fenomen ininterpretable que s'eixampla misteriosament en oposició al peu que hom pretén calçar. No cal dir que no hi ha peu apte per a l'extraordinari atuell, el qual, per bé que arplegat al carrer i guardat a la casa Comunal, torna a aparèixer tantost al mateix indret. Ahir, acusat pels veïns, va ésser detingut un sabater del barri Galatti anomenat Luigi Doria, el qual es diu si es dedica a pràctiques d'ocultisme. Va ésser arrestat a l'instant que entre dues míseres espelmes movia braços i cames i projectava ombres allucinants a la paret mitgera del seu insòlit obrador. Es creu que exocitzava nous calçats. Els parroquians de Luigi Doria posseïdors del calçat de la seva confecció han declarat davant el jutge la realitat dels fets que ells havien atribuït fins ara a causes ben diverses.



Londres, 28 gener.—A la regió de El Eglab, al Sahara, prop del Tròpic del Càncer, les caravanes que travessen el desert són sorpreses durant les nits de lluna, pel brogit anòmal d'un avió aparentment gegantí, que vola a dos-cents metres escassos de l'estol errívol i projecta ombres paradoxals damunt l'arena. Conten els indígenes que de les ales de l'avió pengen rars esquelets i que del fons de la màgica cabina surten veus inversemblants i clams inexpressables que porten el pànic a les pacífiques caravanes que es dirigeixen a Timbuktú per Taudeni i Arauan. Desapareix de dia i no reprèn els vols fins a les primeres hores de les nits lunars puix que a les nits fosques aquesta aparició no ha estat assenyalada. Hi ha qui atribueix aquest fenomen a la imaginació indígena que ha encomanat el pànic a tot de tribus. Es dóna el cas que els indígenes que asseguren haver vist tan singular avió li atribueixen característiques màgiques similars a les del legendari vaixell fantasma sense que cap d'ells no n'hagi sentit parlar mai. Per a esbrinar l'origen d'aquesta aparició de l'Avió Fantasma s'ha constituït una missió de savis anglesos i francesos.



Nova York, 4 gener.—Comuniquen de les Filipines que a Manila, la capital, a la sortida mateix de l'antic pont d'Espanya, al cor d'un barri popularíssim, s'ha constatat d'uns dies ençà un fet extraordinari. A l'ombra mateix de dos sobergs edificis moderns, un quadrúpede amb aparença de llop presa de rar encís, defensa amb irresistibles udols dins un radi de vuit metres, la presència d'uns éssers invisibles segons el diari oficial o d'una caça immaterial segons la premsa d'oposició. De tant en tant, damunt les parets dels esmentats edificis desfilen irregulars figures lluminoses sense que funcioni cap projector exterior. Es dóna el cas que els espectadors indígenes allunyats i esfereïts pels temibles udols obliden llurs coneixements de l'espanyol i de l'anglès i recobren íntegrament llurs parlars arcaics. Una barreja d'exclamacions en vicol, tàgal, panaià, visai, pampango, etc., proporciona un espectacle amb pocs antecedents. Hi ha moments, però, que el pànic és universal i Manila resta del tot paralitzada. Ni autos ni tramvies no circulen i, com en ple desert, sense sentir-se ni un respir, els udols retronen quilòmetres enllà com el clam d'un damnat. Segons alguns observadors l'esmentat quadrúpede es mostra mansoi i no ataca els agosarats que se li acosten. Les societats espiritiques de l'Amèrica del Nord i algunes sectes dissidents angleses estudien amb interès tan singular fenomen.

J. V. FOIX
(1929)



El Profeta Jeremies

Mosaic bizantí del segle XI

SOBRE EL ARTE ROMÁNICO

Cada hombre es un universo, pero una comunidad de hombres es un Universo organizado. Cuando se reúne un grupo de hombres se opera algo parecido a lo que en economía se llama división del trabajo, pero que en realidad es la diferenciación individual de los elementos de una unidad.

En este grupo de hombres existen afinidades comunes y lo que uno cree de una cosa creen los demás de ella, aceptándolo como norma, y dejando que aquél nos vaya declarando lo que nosotros sentimos pero no formulamos. Igualmente el creador de la cosa A deja para los demás todas las restantes cuestiones, a fin de que recíprocamente a lo que él hace, cada uno de los demás haga con él. Y así nos encontramos que en una sociedad determinada existe una unidad dentro de la diversidad de problemas, y ello es debido a que, pensando cada uno como los demás y ha-

biéndose dedicado a investigar lo que cada uno sentía más íntimamente y para lo cual reunía más idoneidad, se ha establecido una manera de ser concreta y conforme consigo misma, con características suficientes para presentarse como una forma cultural determinada frente a otras formas culturales.

Esto es lo que primeramente se nos aparece cuando pensamos en el arte románico; el complemento justo y necesario a una determinada manera de existir y tomarse la vida.

Ahora bien, estas sociedades o grupos culturales presentan graves peligros y es que, para que dos hombres se unan debe existir forzosamente una idea o pensamiento común que les atraiga, si bien para cerrar el círculo, que en definitiva es toda una sociedad, han de tener en cuenta poner de manifiesto todas las partes de que consta para que no se presente un punto vulnerable que acarree la destrucción de los demás. Estos puntos que así forman el círculo deben estar sujetos a otro central que les informa y da carácter, sin el cual pierden sentido todas estas partes, quedando inarticuladas e incomprensibles.

Esta es la característica del arte románico; está sumergido en el sentido religioso de la vida, pero no en un sentido religioso general, sino en uno determinado: el de la salvación del alma, con indiferencia de todo lo humano y, por tanto, de una significación mínima de la materia como cosa que existe independientemente de lo que la informa. De aquí la importancia que los colores tienen en este arte y seguramente también por ser la coloración la parte más espiritual de la forma. Color sin otro sentido que el puramente plano no siendo contenido de ninguna segunda intención como ocurrirá, por ejemplo, con Velázquez, para citar solamente a un pintor colorista. Y lo mismo que se dice de la pintura se puede aplicar a la escultura; compárese la forma de una escultura románica, lasitud, dureza, con la plenitud vital no ya de los imagineros del siglo XVI sino de un Rodin en nuestros días.

Esto nos sirve para demostrar que el arte es algo inherente a la constitución humana, gravitando unas veces alrededor de unos problemas, otras, convirtiéndose en centro de un sistema cultural.

¿Preocupa en verdad el problema estético a los hombres de los siglos X, XI y XII? Realmente parece que no. Estos hombres sólo tienen un problema religioso: la incógnita del alma. Entre ellos, todo lo que exista o se haga en el mundo revierte a su problema y nada que no pueda relacionarse les interesa. El arte románico está únicamente al servicio de lo religioso y los problemas que todo arte, como tal y como posición humana, pueda tener, no preocupan a los hombres de estas centurias.

Indudablemente el artista no ha desaparecido en esta etapa histórica, pues existen esculturas verdaderamente sorprendentes por su refinamiento, pero ha desvirtuado sus inclinaciones o, más bien dicho, las ha dejado reducidas a la pura actividad manual. Su pensamiento está con Dios aunque sus manos tracen figuras. Además no existe la individualidad, esta fuente de valores, que es la que impulsa a la creación. Lo que importa es la salvación y ésta sí que es rigurosamente individual, mientras que la vida vegetativa es gregaria.

